

บทที่ 5

สรุปผลและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดรูปแบบยุทธวิธี ในการฝึกอบรมผู้พิพากษาสมทบเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ทราบถึงองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับองค์ประกอบด้านกฎหมายหลังประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้พิพากษาสมทบ และทราบแนวทางการดำเนินการจัดการฝึกอบรมบางประการที่คาดว่าจะสามารถนำมาใช้ได้และเหมาะสม ในการพัฒนาองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประนอมข้อพิพาท เพื่อจัดรูปแบบยุทธวิธีในการฝึกอบรมผู้พิพากษาสมทบเกี่ยวกับการประนอมข้อพิพาทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายละเอียดสรุปผลได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประนอมข้อพิพาทในด้านกฎหมาย พบว่า

1) ตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ ส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาสมทบและรองประธานที่ปรึกษาผู้พิพากษาสมทบ ที่มีบทบาทในการประนอมข้อพิพาทเมื่อมีการไกล่เกลี่ยเพื่อลดความขัดแย้งนอกศาล ซึ่งเป็นทั้งคณะกรรมการตามคำสั่งและเป็นผู้ประนอมข้อพิพาท เมื่อเกิดปัญหาในชุมชนอาจเนื่องจากเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับคนในชุมชน อาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นข้าราชการบำนาญเป็นผู้ที่มีความเชื่อถือ อายุอยู่ช่วงระหว่าง 61-65 ปี เป็นผู้ที่มีวุฒิเป็นต้นหน้าถือตาในชุมชนท้องถิ่น และประสบการณ์และระดับการศึกษาเป็นช่วงที่เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะมีความสามารถในการไกล่เกลี่ยประนีประนอม ส่วนอายุของการเป็นผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประนอมข้อพิพาทนั้น จะปฏิบัติหน้าที่ในช่วงระยะเวลา 10-12 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลานาน แสดงถึงความเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประนอมข้อพิพาทหรือเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ระดับทางการศึกษาผู้พิพากษาหรือผู้ประนอมข้อพิพาท ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระดับการศึกษาสูงเนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ที่มีบทบาทในการประนีประนอมข้อพิพาทคนในชุมชนเป็นระยะเวลานาน ทำให้มีการพัฒนาตนเอง โดยการศึกษาเล่าเรียนในระดับในภาคพิเศษและส่วนใหญ่เป็นข้าราชการบำนาญ การศึกษาจะอยู่ในระดับที่สูง

2) การฝึกอบรมการประชุมสัมมนาผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประนอมข้อพิพาท ส่วนใหญ่เคยผ่านการฝึกอบรมการประชุมสัมมนาและลงเรียนเสริม จำนวนมากกว่า 5 ครั้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเป็นงานที่ทำทนายเกี่ยวกับการประนอมข้อพิพาท เนื่องจากต้องใช้ความสามารถและความอดทนเป็นอย่างมากในการปฏิบัติงาน สำหรับการผ่านการฝึกอบรมหรือประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการประนอมข้อพิพาท ส่วนใหญ่ผู้ที่มีบทบาทที่เกี่ยวข้องจะผ่านการฝึกอบรมสัมมนาหลักสูตรระยะสั้นๆ ทางด้านกฎหมาย อาจเนื่องจากเป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายและเป็นเรื่องที่ยากที่จะเข้าใจ และประสบการณ์จากการทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชน ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประนอมข้อพิพาท ส่วนใหญ่เคยทำงานร่วมกับภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างดี เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นข้าราชการบำนาญและนักธุรกิจชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีความคุ้นเคยและง่ายต่อการปฏิบัติงานเป็นการร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหาสังคมได้เป็นอย่างดี การเยี่ยมเยียนแหล่งความรู้เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในต่างประเทศ ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประนอมข้อพิพาทส่วนใหญ่เคยไปเยี่ยมเยียนแหล่งความรู้ต่างๆ ในต่างประเทศจำนวน 1 ครั้ง เพราะข้าราชการบำนาญและนักธุรกิจเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทั้งในและต่างประเทศ จากงานที่เคยทำในอดีตทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้พิพากษาสมทบเองซึ่งเป็นประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3) ความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนการรับฟังวิทยุปรากฏว่าผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทส่วนใหญ่ฟังวิทยุทุกวันสำหรับรายการวิทยุที่ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทชอบฟังรายการข่าวในประเทศเป็นประจำ การรับหนังสือพิมพ์รายวันหรือวารสารผู้พิพากษาหรือผู้ประνομข้อพิพาท ส่วนใหญ่รับเป็นประจำ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในศาลาหมู่บ้านที่มีไว้ให้คนในชุมชนได้อ่านเป็นประจำ การฟังข่าวสารจากคำบอกเล่าของคนอื่น ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทรับฟังข่าวสารจากคำบอกเล่าของผู้อื่นเป็นส่วนมาก เนื่องจากคนในชุมชนจะสนิทใกล้ชิดกันการรับฟังคำบอกเล่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุด ทศนคติต่อการอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังวิทยุหรือการชมภาพยนตร์ ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อมีประโยชน์มากที่สุด สื่อเป็นตัวช่วยให้หูตากว้างไกลและทันโลกทันเหตุการณ์และสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ และเกิดแนวคิดที่ขึ้นการประนีประนอมข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้

4) ความสัมพันธ์กับแหล่งอารยธรรม การเข้าไปในแหล่งที่เป็นอารยธรรมโดยเฉพาะในอำเภอและอำเภออื่นๆ นั้นในรอบปีที่ผ่านมาผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาท ต่างเคยเข้าไปในอำเภอเพื่อทำกิจกรรมหรือภารกิจต่างๆ เพราะส่วนใหญ่เคยเป็นข้าราชการบำนาญในเรื่องกิจกรรมต่างๆ จะได้รับการให้เชิญเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และการเข้าไปในตัวจังหวัดและจังหวัดอื่นๆ ในรอบปีที่ผ่านมา ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาท ส่วนใหญ่เคยไปประมาณ 10 ครั้ง ซึ่งถือการมีความสัมพันธ์กับแหล่งอารยธรรมที่มาก โดยเฉพาะในตัวจังหวัดเป็นแหล่งอารยธรรมที่มีความเจริญและทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ต้องนำมาปรับปรุงแนวคิดและการปฏิบัติต่าง ในชีวิตประจำวัน การเข้าไปกรุงเทพมหานครเพื่อร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในกรุงเทพมหานคร มากกว่า 5 ครั้ง ซึ่งมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมที่เด่นและมีความน่าสนใจ และร่วมกิจกรรมทางด้านการเมืองการไปต่างประเทศผู้พิพากษาสมทบผู้ประνομข้อพิพาทเคยไปต่างประเทศเลย มีส่วนมากที่เคยเดินทางไปต่างประเทศแต่ละจะไปในลักษณะไปท่องเที่ยวในแถบยุโรปและเอเชียเสียส่วนใหญ่ คุณลักษณะของผู้พิพากษาหรือผู้ใช้ผู้ประνομข้อพิพาทที่ดีคำตอบของคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทที่ดี ปรากฏว่าเมื่อจัดคำตอบเป็นประเด็นสำคัญแล้วจะได้คุณลักษณะที่ดีของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทที่ดีทั้งสิ้น 10 ประการเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ส่วนใหญ่เห็นว่าความเป็นกลางความยุติธรรม ซึ่งเป็นที่พึ่งพาอาศัยของคนในชุมชนเป็นคุณลักษณะที่ดีของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาท มีความรู้ด้านกฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวัน มีความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมาวางตัวดีเป็นที่เคารพของประชาชน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เสียสละเพื่อส่วนร่วมและความโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี และประการสุดท้ายผู้ที่ทำการประνομข้อพิพาทจะต้องกล้าตัดสินใจและเป็นตัวของตัวเอง

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทในด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของผู้นำพิพากษาสมทบ

1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประνομข้อพิพาท พบว่า การให้ความหมายของคำว่า “การประνομข้อพิพาท” ส่วนใหญ่ตอบถูกเนื่องจากเป็นเรื่องที่ง่ายต่อการเข้าใจผู้ทำการประνομข้อพิพาท ส่วนใหญ่การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีระดับปริญญาโท และมีคุณวุฒิและวัยวุฒิผ่านรับการอบรมเกี่ยวกับกฎหมายบ่อยครั้งทำให้มีความรู้หรือวิธีการในการประนีประนอมข้อพิพาท การเข้าใจเกี่ยวกับการประνομข้อพิพาท ในการประνομข้อพิพาทควรจะเริ่มจากปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนท้องถิ่น การประνομข้อพิพาทควรเน้นการพัฒนาวัตถุให้ควบคู่ไปกับการพัฒนาจิตใจ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการในเรื่องของความเจริญทางวัตถุเพื่ออำนวยความสะดวกให้คนในชุมชนท้องถิ่น การประνομข้อพิพาทใดๆ ในหมู่บ้านจะขึ้นอยู่กับผู้ที่มี

วัยวุฒิและคุณวุฒิหรือผู้ที่น่าเชื่อถือเป็นส่วนใหญ่ การประណอมข้อพิพาทคนในชุมชนควรจะคำนึงถึงความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน แต่ในส่วนความช่วยเหลือทางราชการก็ยังคงเป็นที่ต้องการเหมือนกันในบางกรณี ส่วนการประណอมข้อพิพาทในชุมชนท้องถิ่นให้ได้ผล ผู้ประណอมข้อพิพาทควรทำงานร่วมกับกลุ่มต่างๆ ในชุมชน เนื่องจากกลุ่มต่างๆ ในชุมชนส่วนมากมีข้อมูลของประชาชนในชุมชนและสำหรับจุดหมายปลายทางสุดท้ายของการประណอมข้อพิพาทจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้อย่างดีความเป็นผู้นำในท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน

2) ความรู้เกี่ยวกับแหล่งความช่วยเหลือในการประណอมข้อพิพาท พบว่า เมื่อจัดคำตอบเป็นประเด็นสำคัญแล้วจะได้ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิชาการทั้งเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยระบบการประណอมข้อพิพาทนอกศาล ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาท เห็นว่าระบบการประណอมข้อพิพาทเมื่อเกิดปัญหาและความต้องการแหล่งให้ความช่วยเหลือได้แก่ สำนักงานอัยการจังหวัด ศาลจังหวัด เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดและสามารถให้คำปรึกษาและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้สะดวกและรวดเร็ว ขั้นตอนการประណอมข้อพิพาทเมื่อเกิดปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ ได้แก่ กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และบุคคลที่น่าเชื่อถือในชุมชน กรณีการประណอมข้อพิพาทยอมความไม่ได้ เมื่อเกิดปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือในการประណอมข้อพิพาท ได้แก่ สถานีตำรวจเพื่อการไกล่เกลี่ยอีกรอบ การพัฒนาศักยภาพและความสามารถเมื่อต้องการพัฒนาทางด้านความสามารถในการประណอมข้อพิพาทแหล่งให้ความช่วยเหลืออันดับแรกได้แก่ สำนักงานอัยการจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ กรมการปกครอง และสถานศึกษา สำหรับเรื่องงบประมาณในการดำเนินการประណอมข้อพิพาทนั้น ส่วนใหญ่ได้รับจากหน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคและหน่วยงานเอกชน ในส่วนบุคคลหรือสถานที่ที่ให้ความช่วยเหลือในการประណอมข้อพิพาทของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาท สำนักงานอัยการจังหวัดได้แก่ สำนักงานอัยการจังหวัดทุกจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานอัยการจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานอัยการจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนกลางที่มีความพร้อมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเป็นจุดศูนย์รวมในการระดมแนวคิดต่างๆ ในส่วนที่ว่าการอำเภอ ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนหรือช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล ตำบล เสียส่วนใหญ่อาจเนื่องมาจากมีความใกล้ชิดกับผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาท

3) ความเป็นผู้นำ พบว่า ในกรณีการทำงานส่วนรวมเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับเรื่องการจัดปัญหาความขัดแย้งทางสังคมมีส่วนร่วมมากที่สุด การปรึกษาหารือเรื่องต่างๆ ระหว่างคนในชุมชนด้วยกันไม่เกี่ยวกับทางราชการผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาท สามารถพูดชี้แจงต่อเหตุการณ์ให้ชาวบ้านในชุมชนเชื่อถือและให้ปฏิบัติตาม ให้คำปรึกษาหารือต่างๆ แก่ประชาชนในระดับมาก ประชาชนมีเรื่องสงสัยหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับข่าวคราวต่างๆ รวมทั้งข่าวทางราชการ ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาทเป็นผู้ที่ประชาชนชอบมาสอบถามหาข้อเท็จจริงอยู่เสมอส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก กรณีที่ชาวบ้านไปทำงานทำไกลๆ เช่น ในต่างจังหวัดในเมืองในกรุงเทพฯ คนในชุมชนมักจะขอคำแนะนำจากผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาท ประชาชนในชุมชนมีปัญหาสำคัญๆ เช่น การทะเลาะวิวาท การแตกแยก การขัดแย้ง ฯลฯ ประชาชนในชุมชนมักจะมาปรึกษาหารือกับผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาทเป็นอันดับแรก ลักษณะที่เป็นจริงสำหรับผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาทได้รับเลือกให้เป็นกรรมการต่างๆ ในชุมชนหลายตำแหน่งและมีความรู้สึกลำบากใจเมื่อไปทำการประណอมข้อพิพาทชาวบ้านในชุมชนรวมถึงการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนคณะทำงานร่วมกันในการประណอมข้อพิพาท ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาทมักจะตัดสินใจได้รวดเร็วและถูกต้องเสมอ และจะไม่อาสาเลือกการประណอมข้อพิพาทที่ง่ายไม่รุนแรง มีความพยายามกระตุ้น

เพื่อนๆ ให้มีความพยายามไม่ท้อถอยต่อการประนอมข้อพิพาทของคนในชุมชนท้องถิ่นให้มากกว่าเดิม และทุกครั้งที่มีการประนอมข้อพิพาทจะมีความมั่นใจเสมอว่าจะสามารถกระทำการสำเร็จได้

4) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ พบว่า ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดหรือการกระทำในการที่ประนอมข้อพิพาทคนในชุมชน บางคนไม่เป็นกลางนิดๆ หน่อยๆ ก็ไม่น่าเสียหายเพราะการทำงานไม่ได้รับเงินค่าตอบแทน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ยังยึดเรื่องพรรคพวก การเข้าข้างญาติสนิท มิตรสหายไม่ถือเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ ถือว่าการคิดเช่นนี้ไม่เป็นไปตามวิธีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมอย่างเป็นธรรม ตัวผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประนอมข้อพิพาทมีน้อยมากที่ทำงานของส่วนร่วมจนไม่มีเวลาพักผ่อนเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเป้าหมาย และมีการหยุดทำงานส่วนตัวไว้ก่อนเมื่อมีงานส่วนรวม ได้ทำการเข้าประชุมปรึกษาหารือทุกครั้งเมื่อมีการประนอมข้อพิพาท การทำงานต้องทำตามข้อตกลงในที่ประชุมอย่างเคร่งครัด และจะไม่นิ่งเฉยเมื่อรู้ว่าเกิดความขัดแย้งในส่วนรวมที่รุนแรงในชุมชนจะไม่วางเฉยเพื่อหลีกเลี่ยงจากความยุ่งยากรับมือมอบหมายให้รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในชุมชน จะทำได้อย่างเรียบร้อย

5) ความมีจิตมุ่งมั่นที่จะประนอมข้อพิพาท พบว่า การเห็นด้วยกับแนวความคิดหรือการกระทำไม่มีอะไรที่ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประนอมข้อพิพาทจะช่วยกันทำไม่ได้งาน การประนอมข้อพิพาทคนในชุมชนเป็นเรื่องน่าปวดหัวแต่ก็ต้องดำเนินการประนอมข้อพิพาทให้มีข้อยุติหรือลดความขัดแย้งให้ได้มากที่สุด เพราะต้องใช้ความอดทน อดกลั้นและความยุติธรรมเป็นอย่างมาก การประนอมข้อพิพาทในชุมชนท้องถิ่นถ้าราชการหรือส่วนกลางไม่ช่วยก็ไม่มีความสำเร็จนั้นส่วนราชการเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้นแต่การปฏิบัติงานของผู้ประนอมข้อพิพาทนอกศาลเป็นเรื่องความสมัครใจ ไม่มีค่าตอบแทนเป็นรายเดือนเป็นความสามารถส่วนตัวของผู้ประนอมข้อพิพาทส่วนใหญ่ ตัวตนของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประนอมข้อพิพาทชอบทำงานที่ยากและท้าทายก็เป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานให้สำเร็จแต่ยอมสละอะไรหลายอย่างเพื่อให้ได้มา ซึ่งสิ่งที่ต้องการนั้นเป็นประเด็นที่สำคัญชอบทำการงานที่ต้องอาศัยการเจรจา เมื่อทำอะไรแล้วจะต้องทำต่อไปจนสำเร็จชอบตั้งความหวังสูงแล้วพยายามทำตามความหวังนั้นถือว่าการทำงานทุกอย่างย่อมมีอุปสรรคเป็นธรรมดา การทำงานมักจะวางแผนอย่างระมัดระวัง เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย เวลาทำอะไรมักจะทำให้เสร็จก่อนแล้วจึงจะหยุดพัก ซึ่งเป็นคุณสมบัติหลักของผู้ประนอมข้อพิพาทของคนในชุมชนท้องถิ่น

6) ความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า การเห็นด้วยกับแนวความคิดและวิธีการการยอมแพ้ทำให้สบายใจดีกว่าการต่อสู้พึ่งตนเองดีกว่าพึ่งคนความสำเร็จขึ้นอยู่กับดวง ลักษณะปกติของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประนอมข้อพิพาทไม่รู้สึกลำบากใจเมื่อเดินเข้าไปในหมู่คนมากๆ ในส่วนของความกล้าตัดสินใจทำอะไรลงไป ทั้งๆ ที่รู้ว่าเสี่ยงต่ออันตรายยังต้องพิจารณาให้ดีกว่าการตัดสินใจเป็นอย่างมาก รู้ไม่สึกประหม่าเสี่ยงขณะที่พูดต่อหน้าคนมากๆ และมีความหวังอย่างแรงกล้าว่าจะประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าในการทำงาน ไม่ชอบทำงานตามคำสั่งคิดว่าบุคลิก ท่าทางของตนเองไม่ดีพอไม่เป็นความจริง จะไม่แน่ใจในการตัดสินใจของตนเองเสมอกับภาวะที่เสี่ยงต่ออันตราย

7) ทศนคติแบบประชาธิปไตย พบว่า การเห็นด้วยกับแนวความคิดหรือวิธีการตามปกติคนมักจะชอบร่วมมือช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าไม่ควรให้สิทธิเสมอภาคแก่คนทุกคน เพราะคนเราเกิดมาไม่เท่ากัน ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองเป็นเรื่องสกปรกคนที่ต้องการความบริสุทธิ์ไม่ควรยุ่งกับการเมือง ถ้าเราไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวก็ยิ่งทำให้บ้านเมืองไม่สงบสุขเท่าที่ควรจะเป็นในบางประเด็นที่สมควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวเป็นเรื่องปกติของการอยู่ร่วมกันในสังคมต้องช่วยเหลือชุมชนและสังคม การทำงานกับคนหลายคนทำให้งานชักช้าเกิดการเอารัดเอาเปรียบกันเราไม่ควรสนใจปัญหาของคนอื่นเป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์จึงทำให้เกิดการขัดแย้งในชุมชน นำมาซึ่งการประนอมข้อพิพาทเพื่อลดความขัดแย้งในปัจจุบัน ลักษณะปกติของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประนอมข้อพิพาท หน้าที่จะทำงานคนเดียวมากกว่าที่จะ

ทำงานเป็นกลุ่มนั้นมีส่วนบางครั้งก็ต้องการทำงานคนเดียวและในบางครั้งก็ต้องการทำงานเป็นกลุ่ม ถ้างานที่ได้รับมอบหมายไม่ตรงกับนิสัยและความถนัดมักจะไม่รับผิดชอบนั้นไม่เป็นความจริงเพราะหน้าที่ก็คือหน้าที่ถ้าได้รับมอบหมายส่วนใหญ่ผู้พิพากษาสมทบมีทั้งคุณวุฒิและวัยวุฒิ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่จะมีความรับผิดชอบสูง การเห็นว่าสิ่งที่ทำผิดถูกต้องแล้วจะไม่สนใจว่าใครจะเห็นด้วยหรือไม่

5.1.3 ผลการวิเคราะห์รูปแบบยุทธวิธีการฝึกอบรมผู้พิพากษาสมทบ

1) ด้านเวลา สถานที่และค่าใช้จ่าย พบว่า การจัดฝึกอบรมผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาท คิดว่าวิธีการที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ นั้น จัดฝึกอบรมหลังที่ได้รับการมอบหมายหรือแต่งตั้งให้เป็นผู้ประνομข้อพิพาทปฏิบัติงาน จัดฝึกอบรมเมื่อผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทเข้าปฏิบัติหน้าที่แล้วซึ่งเห็นด้วยในระดับหนึ่ง การฝึกอบรมก่อนผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทจะปฏิบัติหน้าที่ควรฝึกอบรมก่อนจะปฏิบัติหน้าที่ต้องจัด 5 วัน และการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติหน้าที่หรือฝึกอบรมทบทวนหรือฝึกอบรมเพิ่มเติม นั้น ควรจัดในการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติหน้าที่หรือฝึกอบรมทบทวนเพิ่มเติม นั้นมีความเห็นให้จัดตามความเหมาะสม การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติหน้าที่หรือการฝึกอบรมทบทวนหรือฝึกอบรมเพิ่มเติม นั้น ควรจัดตามความสะดวกและความจำเป็นตามที่อยู่พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทสามารถสละเวลาได้ การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติหน้าที่หรือฝึกอบรมทบทวนหรือการฝึกอบรมเพิ่มเติมควร จัดขึ้นตามความจำเป็น ปัญหาการขัดแย้งที่เกิดขึ้น และความต้องการแก้ไขปัญหา สถานที่ฝึกอบรมจัดฝึกอบรมผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาท ควรจัดฝึกอบรมผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทในส่วนกลางที่สะดวกต่อการเดินทางหรือจัดในส่วนภูมิภาคที่สะดวกต่อการเดินทาง โดยการจัดฝึกอบรมตามศูนย์หรือสถาบัน เนื่องจากงบประมาณทางราชการมีจำกัด ดังนั้นการฝึกอบรมควรจะให้ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาท ได้มีส่วนออกค่าใช้จ่ายเป็นบางส่วนในการไปดูงานนอกสถานที่นั้นยังคงต้องการการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากส่วนราชการหรือหน่วยงานที่สนับสนุนและรับผิดชอบ และไม่ควรรอค่าอาหารในระหว่างฝึกอบรมเองแต่เห็นด้วยกับเป็นการเสียค่าใช้จ่ายเพื่อเพิ่มพูนความรู้และเห็นสมควร ออกค่าใช้จ่ายเองในกรณีที่เกี่ยวข้องที่มีความชำนาญพิเศษมาให้ความรู้ตามที่ผู้ประνομข้อพิพาทต้องการ

2) เนื้อหาสาระ พบว่า ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทมีความต้องการและสนใจนั้น เกี่ยวกับการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประνομข้อพิพาท ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาท ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขจัดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการประนีประนอมพร้อมทั้งวิธีช่วยกันแก้ปัญหาด้วยกัน ความรู้เกี่ยวกับวิธีและขั้นตอนการประนีประนอมข้อพิพาทนอกศาลและความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ประชาชนควรทราบ รวมถึงความรู้เกี่ยวกับวิธีการแบบใหม่ๆในการลดความขัดแย้งในสังคมและความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อช่วยลดการขัดแย้งของคนในชุมชนและฝึกปฏิบัติจริงให้เกิดความชำนาญ ความรู้เกี่ยวกับสถานที่และบุคคลที่ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทจะไปขอความช่วยเหลือและขอคำแนะนำเกี่ยวกับการประνομข้อพิพาทหรือปัญหาต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการขอคำแนะนำและที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความรู้เกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และรูปแบบวิธีและขั้นตอนการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทนอกศาลที่จำเป็น เช่น ความรู้เกี่ยวกับระบบการประνομข้อพิพาท ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาทที่จะทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงปลอดภัย ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ประชาชนควรทราบ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการแบบใหม่ๆ ในการลดความขัดแย้งในสังคมและขาดไม่ได้ คือ ความรู้เกี่ยวกับวิธีที่จะเป็นผู้ประνομข้อพิพาทที่ดีกรณีเกิดความขัดแย้งในชุมชนท้องถิ่น

3) วิธีสอนและกิจกรรม พบว่าในการฝึกอบรมผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประνομข้อพิพาท วิธีสอนและกิจกรรมที่ความเหมาะสมนั้นเกี่ยวกับการฟังคำบรรยายหรือคำอธิบายจากผู้รู้ในด้านการประνομข้อ

พิพาท ส่วนใหญ่การฟังคำบรรยายจากผู้รู้ในการประណอมข้อพิพาทนั้น อยู่ในระดับเป็นที่ต้องการมากที่สุดและในกรณีเกี่ยวกับการพาผู้ประណอมข้อพิพาทไปเที่ยวชมสถานที่ที่มีประโยชน์ต่อการประណอมข้อพิพาทเป็นสิ่งที่ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาทมีความคิดเห็นที่สำคัญ การเชิญผู้ที่มีความรู้และความชำนาญเรื่อง การไต่เถียงประណอมข้อพิพาท มาแสดงวิธีการหรือแสดงผลที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่จำเป็นและจะได้รับความรู้ มากยิ่งขึ้น โดยการเชิญผู้ที่มีความรู้และความชำนาญเรื่องการประណอมข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยลงมือเชิง ปฏิบัติการให้เห็นด้วยตนเองผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาทเอง ส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นอย่างมาก และการที่หลายๆ คนร่วมแสดงความคิดเห็นให้ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อพิพาทได้รับความรู้และ แนวความคิด ส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยจะมีการแสดงทัศนคติแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน การจัดแบ่งผู้ประណอมข้อ พิพาทเห็นด้วยกับการเป็นกลุ่มเล็กๆ แล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันหรือช่วยกันปฏิบัติการเชิงปฏิบัติการ ตามที่ได้รับมอบหมายจะได้หลากหลายแนวความคิด รวมถึงการจัดให้ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ประណอมข้อ พิพาทฝึกปฏิบัติจริงๆ ได้ประสบการณ์จริงและส่งเสริมให้มีการจ้ดรายการทางวิทยุกระจายเสียงที่เป็น ประโยชน์เพราะเป็นเครื่องมือสื่อสารที่จำเป็น ประชาชนส่วนใหญ่นิยมใช้วิทยุเป็นการรับฟังข่าวสารต่างๆ รวมถึงการใช้เครื่องมือที่ทันสมัยช่วยในการฝึกอบรมเป็น โดยส่วนใหญ่ในการฝึกอบรมผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ ประណอมข้อพิพาท เร่งเห็นความจำเป็นเกี่ยวกับวิธีสอนและกิจกรรมควรมีการจัดทำหนังสือคู่มือวิธีการ ประណอมข้อพิพาทให้ผู้ร่วมอบรม/ประชุมสัมมนาไว้ประจำตัวทุกคน และเห็นด้วยกับการจัดพาไปเยี่ยม คณะทำงานเกี่ยวกับการประណอมข้อพิพาท ณ จังหวัดหรือชุมชนอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการ ประนิประណอมข้อพิพาท อาจจะเป็นเพราะต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแหล่งประสบการณ์ใหม่ๆ และอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

การจัดหารูปแบบยุทธวิธีในการฝึกอบรมผู้พิพากษาสมทบในการประណอมข้อพิพาทในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ยุทธวิธี หมายถึงวิธีการที่จะทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นยุทธวิธี การฝึกอบรมผู้พิพากษาสมทบในการประណอมข้อพิพาทนี้ จึงหมายถึงวิธีการที่จะฝึกอบรมผู้พิพากษาสมทบให้ มีคุณลักษณะเป็นผู้ประណอมข้อพิพาทที่ดีและเอื้อต่อการลดความขัดแย้งชุมชนท้องถิ่นในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะเป้าหมายของการฝึกอบรมจะต้องพัฒนาองค์ประกอบเชิงมนุษยของผู้ ประណอมข้อพิพาท รวมถึงวิธีการจัดการฝึกอบรมในด้านองค์ประกอบเชิงมนุษยนั้นความเป็นผู้มีกุศลจิตสูง โดย มีพฤติกรรมที่ช่วยเหลือผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนมีจิตใจฝักใฝ่อยู่กับงานของ ส่วนรวมห่วงใยช่วยเหลือผู้อื่นและในด้านวิธีการจัดการฝึกอบรมเนื้อหาสาระในการฝึกอบรมต้องเลือกสรรวิชา ความรู้พร้อมทั้งประสบการณ์ต่างๆ ที่ผู้เข้ารับการฝึกควรรู้และควรมีประสบการณ์อะไรบ้าง โดยเฉพาะผู้ พิพากษาสมทบหรือผู้ทำการประណอมข้อพิพาทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรีและปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ และได้รับการอบรมสัมมนาทางด้านกฎหมายเท่าที่ควรทำให้มีความรู้ เกี่ยวกับการประนิประណอมข้อพิพาทได้มากแต่ก็ยังต้องการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดรูปแบบของ วิธีการและรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อลดความขัดแย้งจากการเกิดกรณีข้อพิพาท ในชุมชนและสังคมเป็นอย่างมาก จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพทางสังคมที่รวดเร็วในปัจจุบัน

